

всѣко нѣщо, било то духовно или физическо, доколкото ни е ясно, доколкото го мислимъ логически. Ето защо читателътъ не трѣбва да се чуди, ако му се каже, че неговите познания сж всички вещи и веществени явления, които той схваща ясно, а сжщо и възприятията, представитѣ, чувствата, волята, дори и самата душа, ако му сж ясни тѣзи дадени. Като кажемъ за едно нѣщо, че е „познание“, съ това ние не го причисляваме къмъ нѣкоя категория предмети или явления, а просто констатираме, че то е ясно нѣкому, че нѣкой го съзнава ясно.

Отначало всичко, що съзнаваме, ни е неясно. Обаче, било по силата на впечатлението, което ни правятъ нѣщата, било подъ давлението на практическитѣ нужди, ние започваме да се замисляме върху съзнаваното, съ цѣль да си го изяснимъ (да го опознаемъ). Процесътъ на изясняването винаги започва съ появата на едно мжчително чувство, което се поражда отъ неяснотата на съзнаваното. Изразъ на това мжчително чувство е въпросътъ (питането), затова изясняването (опознаването) не е нищо друго освенъ решаване на въпроси. Но, да се рѣши единъ въпросъ, ще рече, да се премахне тоя въпросъ чрезъ изясняване на въпросното (неясното) съзнавано. Едно съзнавано е изяснено въ пълния смисълъ на думата, т. е. то е сжщинско познание едва тогава, когато не е останалъ безъ „отговоръ“ ни единъ въпросъ, който може да ни се яви изъ него, т. е. когато е доведено до *безвъпросна яснота*. Тази безвъпросна яснота на съзнаваното е целта на онова човѣшко начинание, което наричаме „наука“. Всѣка наука се стреми къмъ безвъпросна яснота на една или друга частъ отъ съзнаваното (фигури, числа, животни, растения и пр.) Съзнаваното, което една наука изяснява, се казва неинъ *предметъ*. Въ основно-научната философия то се нарича още и „*дадено*“.

Науката не трѣбва да отъждествяваме съ т. н. „*изследване*“. Последното не се състои въ изясняване на съзнаваното (даденото), а въ разширяване кръга на последното, въ поставяне нови „факти“. Явно е, че изследването е само едно помощно срѣдство на науката. Друго такова срѣдство е „*излагането*“ на познанията, което пъкъ е намиране подходящи думи съ които може да се предизвика и у другитѣ люде

лизъмъ и свършимъ съ най изтънчения критицизмъ. Разкриването на тая заблуда е една отъ най-големитѣ заслуги на Ремке къмъ науката. На български произходътъ и разнитѣ фази отъ развитието на теорията за образитѣ сж разгледани най-подробно въ споменатото съчинение на проф. Михалчевъ, „Форма и отношение“. Вж. сжщо и статията на автора „Единъ български трудъ върху учението за познанието“ въ сп. на Бълг. академия на наукитѣ, кн. XIV. клонъ истор.-филолог. и пр.